

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$ an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 4-50 fil.

© ©

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unitatea

INSERTIUNI.

Un sir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.

© ©

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unitatei”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

3 Maiu.

Deodată cu trezirea primăverii, încolțesc și în sufletele noastre nădejdele viitorului. Cu rădăcini adânci în amintirile glorioase ale vremilor de mărire, ele ne dau tărie, ca să privim astăzi cu ochiul sigur la biruințele muncii noastre de veacuri. Marea sărbătoare a renașterii, mândriei și înălțării noastre este ziua de trei Maiu. E deosebitul prilej, ca să ne cufundăm cu sufletul în zilele trecutului, când a lucra și pătimi era lozinca frământărilor noastre. Ca o moștenire sfântă ne-au rămas aceste noaue, posterității. Lucrarea este viața însași, iar existența unui popor o desenează munca conștientă și unitară.

Cum am folosit restimpul dintre momentul deșteptării naționale și zilele noastre o vă spune la timpul său cronicarul. Vremile îngroapă de bunăseamă multe străluciri efemere, ridică valori uitate și trezesc glasuri îndușite, ca să se dovedească, că numai opera unui desăvârșit idealism este neperitoare. Pildele altora, împrejurările schimbate, ne-au arătat și alte cărări, spre desăvârșirea operei începută de părintii noștri.

Puterea de lucru nicicând nu ne-a lipsit, doar conștienta

necesității unei munci unitare mai trebuia, ca să ni-se încunune străduințele mărețe ale trecutului.

Sufletul nostru în avântul lui s'a lovit de multe stavile, dar umbra memoriei părinților, din acele vremi de mărire, nu ne-au părăsit. In trei Maiu lăsăm la o parte preocupările noastre particulare și privim extaziați la acel ideal, care și-a luat sborul său cuceritor de pe câmpul Libertății — la Blaj.

Analfabetismul nostru și noua lege electorală.

Decurg, tocmai acum, pretutindenea, examenele din scris și citit, pentru ceice vor să câștige dreptul de alegător.

Noua lege electorală a țerii noastre face cu putință câștigarea dreptului de alegător și pentru cei cari plătesc o dare directă de 2 cor., dacă pot să producă atestat despre absolvirea celor 6 despărțeminte ale școlii populare, în vreme ce pentru cei cari nu pot să producă acest atestat pretinde o dare de 20 cor. și atestat despre absolvirea alor 4 despărțeminte ori, în lipsa și a acestuia, să dovedească, înaintea comisiunilor instituite de lege, că știu citi și știu scrie.

Neglijențe de ale trecutului se răsbură astăzi asupra noastră. Lipsa de școli, lipsa de învățători, cari să fi făcut pe sătenii noștri să îndrăgească școala, cu toate cele 6 despărțeminte ale ei, lipsa de înțelegere și stăruință a țaranului nostru — care își ia dela școală copilul, când ajunge așa de măricel, cât să-i poată pune în mână biciul, ca să-i mâne boii la plug ori să-i păstorească toată ziua întregă la

pășune — și, în urmă (de ce să nu o spunem pe față?) o foarte vinovată neglijență a acelor foruri și organe, mai mult ori mai puțin superioare, ale bisericii și școlii noastre, cari au prăpădit informațiuni și protooale de clasificare, ce astăzi, după dispozițiile noiei legi electorale, ne-ar fi făcut servicii admirabile, — iată aceste neglijențe ale trecutului nostru! Câtă trudă și cheltuială, câte alergări și enervări sufletești și trupești ar fi de prisos acum pentru noi, dacă nu s'ar fi făcut greșelile acestea din trecut.

Așa însă, conform dispozițiilor noiei legi electorale, ne-a rămas un singur remediu, destul de anevoios, ca să ne putem afirma și noi cât de puțin ingerința noastră asupra mersului trebilor acestui stat și pentru-ca măcar în parte să profităm și noi de dispozițiile puțin mai liberale ale noiei legi electorale.

Și acest remediu este examenul din scris și cetit, făcut înaintea comisiunilor oficiale.

Constatăm, cu oare-care satisfacție, după informațiunile mai apropiate ce le avem, că opera de lămurire a opiniei publice românești și de îndrumare a poporului nostru, ce s'a întreprins în săptămânile din urmă, în chestiunea acestor examene, are ca rezultat înștiințarea și prezentarea la examenul acesta a multor, foarte multor țerani de ai noștri, cari nizuiesc să-și câștige îndreptățirea aceasta de a putea vota la alegeri.

Aici la Blaj sau început ieri aceste examene. S'au anunțat la ele 380 Români și restul străini. Au trecut cu succes examenul 320 Români și 50 străini.

Cifrele acestea sunt încă departe de a ne da o icoană, din carea să putem trage deocamdată concluzii precise.

Cu atât mai vărtos că, în curând, cu prilejul conscrierii la fața locului a alegătorilor, va fi o nouă ocazie pentru

poporul nostru, ca să se supună examenului acestuia. Așa încât vor mai trece câteva zile, respective săptămâni, până când vom putea avea un bilanț real al numărului alegătorilor noștri.

Acest bilanț va fi tot odată și un barometru al culturii contemporane a poporului nostru. El ne va spune, cât de mare este încă numărul analfabetilor noștri, ne va arăta unde va trebui să ne punem puterile pentru a înainta știința scrisului și a cititului, ne va arăta terenul de muncă, care reclamă tot zelul și toată abnegația factorilor cultivători ai poporului nostru.

Zelul și abnegația aceasta le reclamă viitorul poporului nostru. Pentru moment, situația noastră în fața noii legi electorale încă nu ne apare prea splendidă, chiar și numai sub respectul numărului alegătorilor. Se nu uităm adecă că, dacă noi ne reclamăm dreptul de alegător pentru ai noștri, cari știu acum ceti și scrie, nici străinii nu stau cu mâinile în sin. Am văzut între sași și între maghiari, aci la Blaj, oameni de 60 și mai bine de ani, cari s'au prezentat înaintea comisiunii examinătoare, ca să dovedească că știu ceti și scrie. Adugeți, că oamenilor noștri li-se pun fel de fel de greutăți la aceste examene, pentru ca numărul alegătorilor noștri să nu crească prea tare. Ca un caz tipic amintim vestea auzită la Blaj, că doar pela Orăștie ar fi fost respins,

pentru-că nu ar ști scrie și ceti, chiar un învățător trecut la penzie!

Dar dacă astăzi situația și raportul numeric al alegătorilor ne este poate puțin ori prea puțin favorabil, atârnă dela noi ca în viitor raportul acesta să se schimbe, și anume în favorul nostru. Pentru-că, mai ales în ținuturile românești, numărul populației noastre este mare și rând pe rând dintre ai noștri vor trebui să fie tot mai mulți știutori de carte, pe când străinilor le lipsește contingentul populației, le lipsește însuși materialul capabil de a fi instruit în scriere și cetire.

În acest semn trebuie să pornească deci activitatea preoților și învățătorilor noștri, pentru-că numai în acest semn putem avea nădejde de biruință.

Altă ordinațiune la limba de catehizație. Ministrul cultelor Iankovich Béla, a emis cu nrul 32263/V 1914 o nouă ordinațiune, care privește chestia remunerării profesorilor de religie dela școlile medii. Ministrul îndrumă pe directorii școlilor medii, ca să subserie chitanțele profesorilor de religie, fără nici o rezervă și în cazul, când acei ar propune religia în limba maternă a școlarilor.

Secretarul imperiului german despre România. În expozeul său asupra situației externe, a făcut Jagov, secretarul de externe al imperiului german, unele declarații privitoare la România și pacea dela București, cari în cercurile diplomatice

au stârnit senzație. Iată pasagiul privitor la România din expozeul lui Jagov: „România prin atitudinea ei cumpanită, moderată și intermediară, are merite mari în obținerea rezultatelor de până acum, și această ținută ne servește de garanță, că România și pe mai departe alipindu-se de politica aceasta, și sprijinindu-se pe vechii săi prietini, va ajuta și ea la susținerea păcii. Noi avem simpatie deplină față de dezvoltarea statelor din Balcani și totdeauna hotărâți vom sări în ajutor, când e vorba de drepturile și interesele aliaților noștri, ori unde și oricând ni-se ȳmbie prilej spre aceasta”.

Revizuirea legii de presă. O foaie din Budapesta anunță, că bărbați competenți se ocupă cu ideea revizuirii noii legi de presă. Se zice, că din cazurile concrete de până acum, Curia nu a putut fi clarificată asupra adevăratei intenții a legislației, privitor la legea de presă. Legea va fi întregită pe cale novelară, iar cu lucrările e încredințat Bernolak Nándor, jude de tablă, de prezent agregat în minister. Necesitatea revizuirii s'a iscat pe urma unor îndreptățite plângeri a editorilor, jurnaliștilor și tipografilor.

Programul muncii parlamentare. Vice-prezidentul Camerei Ungare, Szász Károly, a declarat unui ziarist, că după încheierea discușiunii asupra proiectului de apropiată, vor urma câteva proiecte mai mărunte, după cari dieta va fi ajurnată până după Rusalii. Reforma administrativă se va debata îndată după Rusalii, iar la jumătatea lui Iunie se vor începe vacanțele de vară.

FOIȚA.

O scaldă în Iordan.

— Schiță din viață de S. A. Pavissich. —

(Traducere).

(Continuare).

Și atunci înțelegând Neeman, că servitorii lui mai bine judecă decât el, s'a dus la Iordan și s'a spălat de șapte ori și s'a întors sănătos; pielea lui s'a făcut frumoasă și netedă ca a unui copil. Acum îți las DTale aplicarea acestei întâmplări biblice față de DTa...

— „Cum, cum? Sunt eu doară leproasă?”

— „Da, domnișoară. DTa ai lepră.”

„Neliniștea, tristeța ce apasă sufletul DTale și îți otrăvește inima sunt semne sigure de lepră. Așa de tinără și de fericită ești la organism și așa de bătrână și nefericită în sufletul DTale!”

Sufletul făcut pentru bine și capabil de cel mai înalt lucru e nefructifer, bolnav din cauza leprei spirituale de care te-ai infectat prin contractul cu literatura modernă, cu focarul acesta periculos de infecție.

— „Și care ar fi Iordanul meu, după ce DTa Părinte ești Eliseu, și eu Neeman cel plin de lepră?”

„Ți-am spus-o și ți-o repet: să te rogi, și iar să te rogi! Spalăte și te vei vindeca. Lavare et mundaberis”.

— „Atunci sunt desperată, pentru-că eu nu cred în puterea rugăciunii: la Iordan nu mă duc!”

— „Nici Neeman n'a voit să se ducă. Servitorii lui însă l-au convins — a mers și s'a reîntors sănătos. Lavare et mundaberis! Astfel de servitori vei afla destui, destule suflete simple de copii, cari află în rugăciune balzamil pentru ranele inimii lor, secretul eroizmului lor și a păcii lor naturale. Lasă toate argumentele acelea ademenitoare și te reîntoarce la realitatea binefăcătoare a faptelor.”

— „Poate dacă m'aș face soră de caritate aș putea să încerc, aș putea să mă constring a mă ruga. Și cine știe...”

— „Nu, nu — cugetul acesta scoateți-l din minte. Asta ar fi ca și când te-ai duce la un ospăț cu frigurile în oase. Mai întâiu trebuie să te vindeci apoi să te pui la masă cu cei sănătoși”.

— „Imi pare rău, Părinte, dar trebuie să mărturisesc, că nu m'ai convins. Astfel trebuie să plec cum am și venit”.

— „Mergi dară în numele Domnului, Domnul să fie cu DTa. Însă gândește-te bine, că vina e a DTale dacă ai pierdut credința, pentru-că Dumnezeu dă cu siguranță absolută credință acalora, cari o cer din inimă și cu sinceritate.”

Gândește-te bine, că și DTa numai așa te poți mântui de lepră dacă te vei scâldea de șapte ori ca Neeman în Iordan. Lavare et mundaberis”.

— „De șapte ori” — întrebă Amalia „cu ironie — „de ce nu de șase ori de opt ori?...”

— „Dumnezeu voiește să o afli aceasta din experiență proprie”, — răspuse preotul și închise gratia mică.

În istoria vieții noastre interne se întâmplă câte odată ceva, în sine de puțină însemnătate, care însă în loc ca cu timpul să piară din minte, din contră se imprimă tot mai mult în suflet și-l influențează și-l determină în aceea direcție.

O astfel de întâmplare a fost și impresia ce-a primit-o Amalia în convorbirea ei cu preotul. La început nu-i dădu nici o atenție: era doar natural, ca un preot să ia refugiu la Scriptură, să miște penitenții îndărătnici și să-i facă să se reîntoarcă. Cu toate acestea — oricât s'ar fi trudit nu putea să-și șteargă din minte cuvintele „lepră”, „Iordan” și numărul „șapte”. Într'una se reîntorceau, ca o admoniare amenințătoare. Pe lângă acestea i-se părea, că aude, când era singură o voce fermecătoare: lavare et mundaberis! Și fi era rușine de întrebarea obraznică, prin care s'a rupt așa de brusc convorbirea cu preotul.

Ce are să facă cel ce nu capătă certificat?

În luna Aprilie, primarii comunali (birele) împreună cu notarii, iar la orașe primarii orașanești prin organele lor, au cercetat toate școlile populare, căutând registrele de progres (ziarele de calcule — elömeneteli napló) dela anul 1900—1901 îndărăt. Unde au găsit registre, au dres proces verbal (protocol) despre asta, și au pecetluit registrele. Dela anul 1900—1901 încoace îl vor face acelaș lucru inspectorii școlari.

Sușinătorii școlii, adică, la noi bisericile, sunt datoare a chema antistia comunală, să cerceteze registrele vechi și să le pecetluiască. Dacă preotul sau învățătorul nu au chemat antistia, poate merge ori care membru al bisericii să o cheme.

Registrele pecetluite rămân și pe mai departe în arhiva și proprietatea școlii! Notarul nu are drept să le ducă dela școală, numai atunci când școala a încetat! Se aud plângeri, că notarii au dus registrele, și din școli cari nu au încetat. Faceți arătare, pe telefon la vicecomitele (vițișpanul), în cazuri ca acesta.

Din registrele pecetluite în modul povestit învățătorii și directorii școlii — cei de acum! — trebuie să dea copie de certificat (testimoniu) ori cui. Se poate cere și în scrisoare certificatul în copie, sunt datori să-l trimită cu poșta, la cerere.

Dacă școala s'a închis, și registrele s'au luat la primărie, atunci primăria dă copia de certificat.

Articolul de lege XXIII 1913 § 3. p. 3. și §. 4 p. 2. pedepsește foarte aspru — cu pușcărie până la un an, amendă (pedeapsă) până la 1000 cor. — pe cel ce se împotri-

vește, să dea copie de certificat, sau orice altă lămurire cerută, și de lipsă pentru căștigarea dreptului de vot. Stăruiți dar, în virtutea legii acesteia!

Cine nu poate căpăta cu nu nici un preț copia de certificat, de pildă pentru că s'au prăpădit registrele, acela face cuminte dacă se supune acuma din nou la examen, în fața comisiei permanente. Nu strică să se supună la examen, și acel care a făcut patru sau șase clase, dacă i-se fac greutăți, la căpătarea certificatului vechiu! Mai bine două dovezi, decât una, sau nici una!

Mai târziu poate umbla fiecare să capete certificat dela școala unde a făcut cele 4 sau 6 clase. Dar să nu întârzie de tot, e bine, să facă acuma din nou examen. Sfatul acesta îl dăm mai cu seamă acelor, cărora învățătorii nu vreau să le dea certificate, din registrele vechi, și acelor cari trebuie să-și scoată dela antistii (notar, primar) certificatul. Desigur li-se vor pune bețe în roate, când or fi la adică. De aceea negreșit să vină la examen sătenii, acolo unde registrele nu-s chiar în toată regula.

Firește, că cei ce au făcut șase clase, chiar și dacă s'au supus acuma din nou la examen, să nu se lase — până la întocmirea listelor mai au vreme! — fără să dobândească certificat din registrele școlii. E mare deosebire, la dare! Cei cu certificat dela comisie, căpătat acum, trebuie să plătească dare 20 cor., pe când cei cu certificat dela școală, de pe 6 clase, au să plătească dare numai 2 cor. Aceștia dar să-și vadă de certificat școlar, adică de copie negreșit.

Biroul central.

Vara plecă Amalia de regulă cu părinții ei în Elveția. În anul acesta însă tatăl său trebui să rămână acasă, ca să conducă personal pregătirile pentru alegerile politice a partidului său. Mamă-sa încă nu voia să lipsească dela un congres internațional de teosofie creștină, care se ținea în Anglia.

Amalia plecă, împreună cu o mătușă de a ei în Elveția, ca să cerceteze toate sanatoriile pe cari încă nu le cunoștea.

Doctorul a sfătuit-o să caute vindecarea nervilor ei într'o localitate nu mai jos de 500 m. și nici mai sus de 600 m. deasupra mării.

Intr'o zi când făcea o excursie pe lacul Boden, ajunse din întâmplare într'o societate de doamne și domnișoare, cari s'au suit în Bregenz pe vapor se călătorească până la Fridrichshofen și de aici apoi la Iordansbad. Și precum e obiceiul într'o societate de femei, se vorbea foarte animat și laudau în gură mare avantajile extraordinare ce le imbie oaspeților acest sanator, regiunea pictorească a locului, aerul sănătos și vindecător, pădurile mari cu liniștea lor tainică, grădinile mari cu flori frumoase, conștientivitatea doctorilor, ordinea și pacea ce domnește, încât toți oaspeții se simțesc ca într'o familie.

Amalia asculta fără se zică ceva — silindu-se să-și ascundă neliniștea. De câte ori auzia cuvântul „Iordansbad“ i-să oprea

inima aproape în loc, pentru-că îi aducea aminte de convorbirea cu preotul.

„Iordansbad, Iordansbad“ — își zicea ea — „să te speli de șapte-ori ca să te vindeci de lepră... lavare et mundaberis... Preotul acela mă urmărește și aici, se pare că el le-a pus pe guralivele acestea se mă ademenească. Din ora aceea dela Paști nu mai am odihnă — lipsește numai numărul șapte...“

— „Acum este a șaptea-ora de când ma duc acolo“ — observă o damă — „și totdeauna mă simt restaurată la trup și suflet.“

— „Se înțelege, mai ales la suflet“ — repetă o fată tineră întărită în credință și în pietate creștinească — „așa de mare e plăcerea pe care o simt când văd cu câtă iubire iau parte oaspeții la slujbele sfinte, la rugăciuni și la predici. Îți vine că ești într'o comunitate de creștini din veacurile dintăiu.“

— „Eu mă duc acolo, ca la un loc de procesiune ca și când ași merge la Iordan unde predica și boteza Ioan.“

— „Mie-mi pare“ — adauge surizând o a treia — „că ași fi Neeman leproșul, pe care l'a trimis „Eliseu la Iordan să se scalde și să se vindece“.

„Bravo“ — zice prima — „aceasta e explicarea, de ce se numește „Iordansbad — Baia Iordanului“.

După cuvintele aceste Amalia nu mai auzi nimica, pentru-că era iritată încât a

Vorbire funebrală

rostită la înmormântarea elevei de cl. II. civilă din Beiuș ELENA ZSURA în

8 Maiu a. c.

de Ion Georgescu.

»Copila n'a murit ci doarme« (Mt. 9, 24).

Triști Ascultători, tiam om ob m

Sunt numai câteva zile, de când am petrecut la lăcașul de veci pe un tiner, și alte câteva zile de când am petrecut pe un venerabil bătrân, și iată, că acum trebuie să petrecem la mormânt și o fecioară plăpândă, gingașă și delicată, a cărei viață abia a înmugurit.

De mii de ani știm jalnicul rost omenesc, că pământ suntem și în pământ ne vom întoarce, că omul ca iarba, iar zilele lui ca floarea câmpului, și totuș nu ne putem împăca cu tristul nostru sfârșit, nu ne putem împăca cu moartea, cu încetarea ființii și vieții noastre. Din adâncul sufletului omenesc pare că vorbește poetul Al. Vlahuță când zice:

Ca să mor!... Să mă întunec pe vecie?
[Prea e crud.
Să nu mai gândesc nimica, nici să văd,
[nici să aud?
Să nu mai privesc vâpaia soarelui de primăvară,
Ori să-mi răcoresc viața la un amurgit
[de seară,
Și s'ascult, pe gânduri, doina — trișca
[dela târlă,
Sau duiosul plâns al apei șopotind noaptea
[pe gârlă?
Și când te întorci și cugeti, lung privind ce
[lași în urmă,
Simți că nu-i chip să te sature, c'a trăi
[i-o fericire.

trebuit să se ridice. Mergea pe bord cu pași mari, nesigur în sus și în jos, ca să-și liniștească sufletul.

După-ce a debarcat în Fridrichshofen întreaga societate, se simți ușurată, ca și când i-s'ar fi luat piatră de pe inimă; după aceea gândi că nici nu merită să se neliniștească pentru vorbele auzite.

— „Fleacuri femeiești, exagerări de călugărițe!“

Dar pe lângă toată sfortărea, ce și-o făcea, nu i-a succes se fie stăpână pe iritația ei, din contră ea creștea din ce în ce. Neeman, Eliseu, Iordanul, numărul șapte, convorbirea în scaunul mărturisirei și fleacurile de pe vapor îi turburau mintea și nu o lăsau să se liniștească.

În fine gândi că va putea să scape de sub influința acestor cuvinte dacă se va duce și ea la Iordansbad. Voia să se convingă însași de exagerările călugărițelor și să se elibereze de aducerea aminte a admonițiunii preotului.

Chiar în ziua următoare plecă cu mătușă ei pe lac, debarcă în Fridrichshofen și ajunse după o călătorie de două oare cu trenul la Biberach lângă Risz; iar după o călătorie de o jumătate de oră cu trăsura ajunse în fine în Iordansbad și se instală în Sanatorul—Kneipp condus de călugărițe franciscane.

(Va urma)

Primești orice suferință — dar eterna ne-
[simțire,
Nu. — Durerea are-un capăt. — Moartea-ți
[zice niciodată.

Să nu mai revin în viață niciodată?...
[Niciodată?

O, 'i grozavă vorba asta! ... Limbă ne mai
[desghețată.

Humă, ne mai încălzită de simțiri și de idei!
Nu de moarte mă cutremur. — ci de
[veșnicia ei.

Da, are dreptate poetul, se cutremură sufletul nostru și numai la gândul stingerii veșnice, și numai la gândul morții, al încetării din viață, al desființării pe veci. Da, pentru că sufletul nostru se leagă de viață și de existență, oricât de jalnică și de dureroasă ar fi, se leagă cu un instinct elementar, — iar de neființă, de încetarea ființii și a vieții se înfioară ca de-un gol înspăimântător. E și în sufletele noastre, ca și în natură, un „horror vacui“. Da, viața, existența, viața nesfârșită și existența deplină e îndemnul minții, ritmul inimii, avântul sufletului nostru. De aceea sună așa de mângâietoare, așa de pline de dulceață pentru urechile noastre cuvintele credinței creștine, că viața asta este numai un început de viață, este numai o încercare, pentru aceea este tot așa de ticăloasă, așa de plină de nevoi și de năcazuri, dar după viața aceasta începe sau mai bine zis urmează, ca o continuare, ca o fază nouă și nesfârșită a aceleiași vieți, viața cea deplină, viața cea fericită, cea multămită, fiindcă de acolo nu numai, că a fugit toată durerea, întristarea și suspinarea — aceasta ar fi prea puțin — ci acolo e loc luminos, loc de verdeață, loc de odihnă, loc de bucurie și de viață fără de sfârșit; acolo nu se poate ivi o trebuință ori o lipsă pentru suflet, căci Dumnezeu cel nemărginit îndestulează toate trebuințele și toate lipsele sufletelor noastre. Și când viața aceasta nesfârșită e ținta și scopul, pe care ne-o arată credința noastră; când astfel de vederi mângâietoare se arată ochilor noștri sufletești luminați de lumina cea mai pe sus de fire a religiei; când după modul de cugetare creștin moartea nu mai este moarte, adică încetare, nimicire totală, ci numai trecere; când noi creștinii am schimbat chiar și numele morții, fiindcă noi nu mai zicem despre morții noștri, că au murit, ci zicem, că au adormit în Domnul, adică au trecut prin somn în lumea celor fericiți, precum trecem și noi prin somnul obișnuit de noaptea în lumea visurilor, zicem apoi, că s'au mutat la cele veșnice, adică după ce aici nu avem cetate stătătoare, căutăm pe cea viitoare (Evr. 13, 14), căutăm patria cea adevărată, unde să nu mai fim călători pe câțiva ani, ci cetățeni stătători în veșnicie etc. Când le știm și ne dăm seama de toate acestea, se poate oare să ne mai bocim și să ne mai tânguim? Și cu toate acestea plângem și lacrimăm, și ne facem și această datorință de pietate față de iubii și iubitele noastre trecute din lumea aceasta, nu numai fiindcă prin lacrimi ne ușurăm durerea, dar și pentru că trebuie să deplângem rostul lor pământesc sfârșit înainte de vreme, cum e și cazul acesta atât de dureros: O floare tineră se scutură și oșlește înainte de ce-ar fi crescut și adus rod și pentru viața aceasta. De aceea

lacrimile și suspinele au avut și vor avea totdeauna loc la morminte, și au și la mormântul acesta.

Și acum, dacă ar trebui să cuprind în câteva cuvinte toată viața pământească, așa de scurtă de altminterlea, a adormitei în Domnul și să las să se înscrie pe mormântul ei, aș face-o în următoarele cuvinte: A trăit puțin, a suferit mult și s'a sfârșit dureros; s'a sfârșit de durerile cumplite ale unei boale nemilostive. Și vedeți, mie mi-se pare, că tocmai împrejurarea aceasta, că adormita în Domnul a bolit și suferit așa de mult și numai în timpul acesta scurt cât l-a trăit, ne-ar arăta în modul cel mai învederat, cât de mult a iubit-o pe ea Dumnezeu. Și pentru ce mi-se pare mie așa? Pentru că sf. Apostol Pavel ne spune limpede: „Fiul meu, nu disprețui cercetarea Domnului, nici nu slăbi când ești muștrat de Dânsul. Căci pe care-l iubește Domnul îl ceartă, și bate pe tot fiul pe care primește“. (Evr. 12, 5—6). De aceea ruga cea mai ferbinte, suspinul cel mai adânc al sufletelor cu adevărat mari, al Sfinților și al Sfințelor în deosebi, a fost: Aici ne cercă, aici ne pedesește, Doamne, ca să ne cruți de încercările și pedepsele cele veșnice de dincolo! Și de aceea eu cred, că înfățișându-se acum adormita noastră în Domnul înaintea tronului Judecătorului cereșc îți poate spune: Doamne, Tu m'ai cercat și mai bătut cu boală, Tu ști cât și cum de grea, primește-mă acum de fiică a Ta; fă, după cuvântul Apostolului Tău celui ales, ca suferințele și durerile ce le-am avut eu pe pământ, să-mi fie acum de folos; fă-mă părtașă sfințirii și fericirii Tale; sau dacă focul suferințelor mele celor crâncene nu m'ar fi îndreptat și purificat deplin, atunci fă, o Doamne, ca să nu mai trebuiască să aștept și să sufer mult; fă ca să intru cât mai fără amânare întru bucuria Ta cea veșnică. Amin.

Correspondențe.

Vizitație canonică în dieceza Lugojului.

E ziua de Sângeorz. Grădiștea, capitala de oarecând a Daciei, la a căreia margine, aproape de casa parohială până astăzi se mai văd ruinele Ulpiei-Traiane, e îmbrăcată în haină de sărbătoare. Poporul încă de cu seară era în mare ferbere. A venit Vlădica, își spuneau unul altuia.

Abia se ivesc zorile, și iată că din toate părțile prin râurile de oameni din satele de prin împrejurime. Bărbați înalți, bine făcuți, și femei îmbrăcate în interesantul lor port se apropie de Grădiște. De câte ori vin aci, inima lor e plină de rari sentimente, când pun piciorul pe teritorul cu ruinele ce astăzi atât de grăitor le vorbesc despre gloria străbună. Și tocmai la acest loc aleargă ei, ca aci să vadă pe Vlădica. Cu trenul de 8, la Hațeg, sosește primarul orașului Mussnay Béla și protonotariul Emil Socaciu, căpitanul de poliție Lenkes Jozsef și primpretorele Fekete Károly. La biserică nouă, a căreia largă curte nu mai cuprindea mulțimea credincioșilor, e poartă triumfală.

Sunetul clopotelor și bubuitul treascurilor anunță apropiata sosire a arhierelui.

Înaintea bisericii îl salută parohul local Nicolae Muntean. Se începe a liturgie pontificată de P. S. Sa asistat de 12 preoți. După evanghelie predică Preasfinția Sa. Scoțând în relief virtuțile străbunilor noștri din acest loc istoric, arată însemnătatea zilei stăruind asupra vieții marelui mucenic Gheorghe, îndeamnă poporul la urmărirea pildelor acestui sfânt, îndeamnă la cercetarea regulată a bisericii, la împărtășirea mădeasă cu sfințele taine. Îi laudă pentru jertfa adusă cu ocaziunea zidirii bisericii celei nouă și la perseveranță întru îngrijirea de școala cu două puteri didactice. După liturgie se face vizitație canonică, apoi câteva vizite în sat, vizitează școala, bine îngrijită și provăzută cu două puteri didactice. Prânzul e la protopopul.

După amiază, cu întreagă suita trece la Hobița-Grădiștei. Aci tocmai se prăznuia hramul bisericii împreună cu așanumita „nedeie“ care a tras mult popor de prin satele învecinate. La biserică P. S. Sa este salutată din partea preotului local Aurel Iubaș. Se ține Vecernia, la sfârșitul căreia Arhierul ține o predică acomodată. După ieșitul din biserică privesc nițel hora ce s'a fost întins, admirând bogata vandație de porțuri din acest ținut. De aci apoi la Breasova o comună mică din vecinătate. La poarta triumfală P. S. Sa e binevențat de Brázovay Dezső, mare proprietar, care în călduroși termeni mulțumește arhierelui, pentru că cercetează și comunele cele mai mici. Spune că spunând poporului că vine Vlădica, vorbele lui au fost întimpinate cu foarte puțină încredere. Poporul nu putea crede că vor avea și ei norocul de a vedea Vlădica în satul lor. După-ce s'a ținut litia în biserică, a predicat episcopul. Întreagă suita a fost la ojină oaspeții proprietarului Brázovay. P. S. Sa s'a întreținut nițel cu poporul, cu trăsurile s'au pus în mișcare spre Grădiște. Poporul a rămas mângâiat de aceasta vizită care avea loc numai în visurile lor. Până s'a pierdut în zare l-au petrecut cu ochii zicându-și cu naivitatea caracteristică lor: „noi l-am văzut pe Vlădica în satul nostru, vedea-lar soarele, dar nu cred să mai vină vre-odată Vlădica pe la noi“.

Joi dimineața se ține vizitația în Păucinești. Comuna e mică. Bărbații sunt cu toții voinici, ca brazii în munte. În drumul țării așteaptă mulțime de popor. Bărbații sunt sub disciplină militară. Un fost caporal la cătanie i-a fost pus în șiruri de câte patru și le comandă închipuindu-și, că el comandază cohoartelor romane de pe vremuri. La poarta triumfală Preasfinția Sa este întâmpinat de birăul satului iar la ușa bisericii de preotul local. Sf. Liturgie e pontificată de Preasfinția Sa, care după citirea evangheliei predică. După sf. Liturgie se ține vizitația canonică, după care apoi vizitează școala. Prânzul e la preotul satului. După-amezi cu toții pleacă la Clopotiva. De sus bătrânul Retezat, cu barba încărunțită veghează asupra urmașilor legiunilor lui Traian respirați pe colinele dela poala lui. La poarta triumfală, împodobită așa cum știu s'o face numai aceia cari se pot numi fii munților, întimpină notarul Fulics Ferencz. La biserică, unde abia mai încăpea poporul, deși era zi de lucru, Preasfinția Sa este întâmpinat de preotul local. Se ține Vecernia. Predică arhierul, apoi ține vizitație canonică.

După aceea vizitează școala. După-ce s'a întreținut nițel cu poporul, între uralele de se trăească, se duc cu toții de nou la Grădiște.

Peregrin.

Corespondență de pe Murăș.

Luând drumul de țeară ce duce pe câmpie către Săbad, la stânga în mijlocul unei mari cununi de pădure se află comuna curat românească după limbă, nu însă și după port, Murăș-Bardoș, 6 km. dela Oșorhei. Ea comună retrasă locuită de oameni harnici, cari zilnic liferează lapte și alte alimente în oraș.

Din drumul țarei se zărește turnul strălucitor al bisericii românești ca un turn de veghe. În aceasta comună, aici la granița românismului s'a terminat clădirea preafrumoasei biserici de zid, ce stă în mijlocul comunei ca și o rugăciune săpată în piatră. Biserica e gata deplin, dinlăuntru pictată admirabil, încât mărturisesc sincer, că o biserică rom. mai frumoasă nu am văzut și nici nu se află alta pe câmpie. Pe locul unde se află zidită biserica înainte era crișma satului, de sine înțeles loc de frunte. Credincioșii au schimbat acest loc și în locul crișmei, cuibul atâtor rele. azi se înalță falnic biserica izvorul nenumăratelor daruri, ce predominază întreaga comună. La poalele acestui deal să află căsile parohiale noave și școala confesională, la care poporul ține atât de mult.

Laud rivna credincioșilor, cari puțin la număr 76 familii fără nici un venit la biserică și fără nici un ajutor, prin daruri benevole și jertfe au ridicat frumuseța și podoabele casei Domnului, cari ca și cei trei crai dela răsărit au depus cu multă evlavie înaintea Tronului dumnezeesc toată roada pământului câștigată cu multă trudă și ostenală în cei din urmă 3 ani slabi.

Păstorul sufletesc al acestui popor, onor. Vasile Saltechi, care a fost mâna dreaptă la 3 protopopi și în 3 restimpuri administrator protopopes, cu multă înțelepciune conduce poporul din aceasta comună mică pe calea înaintării, pentru cari merită laudă și recunoștință.

Murășanul.

Reviste.

Războiul din Mexico. Huerta, a declarat că și pe viitor se opune tuturor pretenziunilor Uniunii, cari ar stirbi suveranitatea statului Mexico. Delegații trimiși la congresul din Canada, încă au primit acest mandat.

Muncitorii de mine din El-Fabor, au omorât pe doi cetățeni englezi, pe William și pe Hoadley. Englezii căutau — încredințați fiind oficios — în baie după rude de argint furat. Băieșii i-au provocat să-și predee numai decât armele. Ei văzând primejdia s'au supus, dar în momentul următor au fost străpunși și ciungăriți într'un mod în-

grozitor. Muncitorii din mine au prins și pe alți cetățeni streini, dar pe urmă i-au eliberat.

Subconsulul american Sillian e deținut în Saitillo, împreună cu secretarul său. Delegatul din Brazilia i-a cerut eliberarea. Până acum a fost pus în libertate numai secretarul lui, dar și pe acela l'au transportat la Veracruz..

Cadavrele matrozilor căzuți la Veracruz au fost îngropate cu mari ceremonii în Newyork. A luat parte chiar și președintele Wilson. Cântările funebre le-au executat corul al lor 800 băieți de școală. Președintele Wilson a ținut o frumoasă vorbire exprimându-și, în fața celor douăsprezece sicrie, durerea, că cei repausați au adormit așa de timpuriu.

— Noi — zise Wilson — ne-am dus în Mexico să prestăm servicii. Noi n'am voit se luptăm împotriva celor din Mexico, ci am voit să le facem servicii. Se mori într'un război de atac, nu-i un lucru care să-ți aducă glorie fără a muri într'un război, în care îți faci datoria, aceasta e o fală.

După știrile mai noi Statele-Unite vor începe necondiționat războiul împotriva Mexicoului. Lângă Tampico războiul decurge cu înverșunare. Numărul morților și răniților urcă aproape la trei mii. Trupele aliate sunt gata a părăsi orașul Tampico.

Convocare.

Poporul român din comitatul Albei-inferioare prin aceasta este invitat la

Adunarea poporală

a partidului național român, din comitatul Albei-inferioare, care se va ținea

în Alba-Iulia la 31 Maiu 1914 la 3 ore d. a.

în sala hotelului Europa, cu următoarea

ordine de zi:

1. Constituirea adunării,
2. Situația politică,
3. Legea electorală și poporul românesc,
4. Dreptul limbii românești,
5. Situația economică a poporului românesc,
6. Organizarea partidului național român din comitatul Albei-inferioare,
7. Eventuale propuneri.

Dat în Alba-Iulia, Abrud, Aiud, Blaj, Ighiu, Teiuș, Uioara, Vințul de jos, Zlagna, luna Maiu 1914.

Dion. Adamoviciu, Iuliu Albini, Al. Anca, Nic. Anca, Al. Andrea, Bazil Andrea, Vas. Andronic, Val. Baci, Nic. Baloș, dr. Ioan Băltariu, George Bărbat, Eman. Beșă, T. L. Bitea, Art. Blăjan, Ioan Bocaiescu, Gavr. Bogdan, Il. Cacoveanu, G. Călugăru, Ioan Cârnațiu, Petru Circa, dr. V. Ciura, Dom. Costea, Nic. Costea, Proc. Costea,

Virgil S. Crișan, Ioan Cristea, Al. Danciu, Al. Dancu, Ioan Danciu, Iac. Dancu, dr. Adr. Dărămuș, Tit. Dănilă, I. Dăncilă, Dion. Deoanca, Ioan Deoanca, Tr. Deoanca, dr. Cand. David, dr. G. David, Ioan David, Nic. David, Sam. David. A. C. Domșa, Teofil Fauru, G. Felea, Nic. Florescu, Nic. Fodorean, dr. Fodor, Amos Frâncu, I. Frâncu, G. Frățilă, I. Ganea, I. German, A. Ciurca, Dem. Goia, Ios. Gomboș, Tr. M. Gomboș, I. Goia, N. Goia, Vas. Henția, dr. Romeo Irimie, Ter. Jurchescu, Nic. Lascu, I. Nic., I. Limbean, Nic. Lobonțiu, Rom. Limboiu, E. Lupea, Al. Macaveiu, P. Macaveiu, I. Maior, dr. I. Maior, Aur. Maniu, dr. Iuliu Maniu, Nic. Maniu, I. Manoviciu, dr. I. Marciac, Aug. Marcu, dr. Izidor Marcu, Nic. Marcu, E. Magda, I. Marian, dr. P. Mețeș, Sim. Micu, dr. At. Mirza, Baz. Moldovan, dr. Aurel Moldovan, G. Moldovan, Iuliu M. Montani, dr. Enea Muntean, dr. Cornel Muntean, Iacob Muntean, Ier. Man, dr. Z. Muntean. I. Muțiu, E. F. Negruțiu, I. F. Negruțiu, St. Nicolae, dr. Al. Niculescu, Nic. Olariu, S. Onițiu, Nic. Onițiu, Vict. Onițiu, dr. Cornel Ordace, J. Paul, St. Pascuțiu, Andr. Pataki, R. Patiția, dr. R. Patiția, A. R. Peculea, G. C. Pipoș, Alexa Pop, Ant. Pop, Aur. Pop, dr. E. Pop, E. Pop, G. Pop, dr. I. Pop, dr. L. Pop, St. Pop, Virgil Pop, Bas. Popescu, Fl. Cav. Rusan, N. Radu, G. Rațiu, P. Roșca, St. Roșian, dr. Al. Rusu, dr. d. Sabo, dr. I. Sâmpălean, I. C. Sara, dr. A. Serban, T. Sirbu, I. Simulescu, I. Suci, P. Suci, N. Sturza, I. Teculescu, dr. Camil Velican, S. Vințan, V. Voda, I. M. Vulcu, J. I. Vulcu.

Diverse.

Rugăm pe Stimații abonenti, să binevoiască a-și renoi abonamentele și cei ce sunt în restanță cu abonamentele pe anii trecuți să-și achite datoriile. Foaia nu se poate susține fără abonamente plătite înainte.
Red. și Administrația.

Conferență. Duminecă în 17 Maiu o-rele 8 seara în sala de gimnastică dl profesor G. Precup, va ținea o conferință despre Paris, însoțită de proiecțiuni luminoase.

Statute confirmate. Reuniunea: „Cununa Preacuratei Vergure Maria“ a femeilor rom. gr.-cat. din dieceza Gherlei a primit aprobarea statutelor sale din partea ministerului de interne.

„Se face ziuă“, pieza d-lui Zaharie Bârseanu, s'a predat la Teatrul-modern în București în mijlocul unui entuziasm nedescris. După terminarea reprezentației s'au făcut ovațiuni nesfârșite autorului și interpretilor, iar cei din sală au intonat imnuri naționale.

Comemorarea zilei de 3/15 Maiu. Secțiunea București a Ligei culturale, va sărbători Sâmbătă în 3 Maiu v. în mod deosebit aniversarea zilei de 3/15 Maiu 1848. Dl Iorga va ținea conferință ocazională. Se vor spune monoloage de artiști ai Teatrului național, iar corul seminarului central va cânta mai multe bucăți.

Excursiunea societății »Carpații«. Societatea de cultură națională »Carpații a românilor transilvăneni din București, va serba ziua istorică de 3/15 Maiu printr'o excursiune la Câmpulung, locul pe care-a descălecat Radu Negru dela Făgăraș.

Plecarea din București va fi cu trenul de 2° Sâmbătă. La Câmpulung vor fi primiți de autoritățile orașului și seara se va da un banchet în onoarea oaspeților, a doua-zi se vor face excursiuni în jurul Câmpulungului.

Intrunire. Rog încăodată pe colegii, cari am terminat liceul din Beiuș în anul 1904 să vină la intrunirea colegială din 1 Iunie n. a. c. conform hotărârii noastre de acum-a zece ani. Din încredințarea colegilor: *Coriolan Montia*, preot în Siclău.

Familia regală în Cadrilater. Familia regală, însoțită de domni ministrii, aghiotanți regali și damele de onoare, au plecat din București Luni dimineața, cu un tren special, spre Oltenița, unde au imbarcat pe jachtul „Ștefan cel mare“, cu care vor face excursiune pe Dnăre. MM. LL. regele și regina și însoțitorii Lor, vizitează noul teriu cucerit, unde sunt primiți cu mare entuziasm de întreagă populațiunea.

Regretabile lucruri. De câteva săptămâni s'au pornit adevărate peregrinaje pe la Consistoare, după protocoalele de clasificățiune ale școlilor populare. Preoți, învățători, caută prin pulverea arhivelor după documentele, pe cari li-se cer de cei interesați pe urma noii legi electorale. Oamenii pretind certificate, despre absolverea clasei a patra și a șasa primară și învățătorii nu au de unde să li-le dea. Arhivele parohiale nu le-au păstrat, cele protopopești de-asemena, iar Consistoarele le-au clasificat de acte transitorii. Responsabile sunt în primul rând arhivele parohiale, că acte de așa mare însemnătate, pentru viața intelectuală a parohienilor, au putut să dispară fără urmă. Și ne mirăm, că organele de controlă, au putut să treacă atât de superficial în revistă arhivele dela sate, unde documentele respective trebuiau să se păstreze.

Impotriva cămătăriei. Dr. Fabó Zoltán, procurorul reg. din Szatmárnémeti, a trimis o circulară tuturor institutelor financiare, cari se află pe teritoriul aparținător sferei lui de activitate, ca cei competenți să-i denunțe ori-ce caz de cămătărie. Recercă antistiile comunale, că îndată-ce-le-va ajunge la cunoștință, că singuratici, ori bănci au luat dela clientelă mai mult de 8%, sub ori-ce pretext. să facă arătare, ca să poată lua măsurile de lipsă împotriva delicuenților. Aștept dela antistiile comunale, zice procurorul, ca în descoperirea cazurilor de cămătărie, cari ruinează poporul, să-mi dea mână de ajutor. Scrisoarea se referă la mai ales la comitatul Ugocia, la districtele Șomcuta-mare, Seini și Ardud.

Târgul de primăvară în comuna Szelistye (com. Sibiu) se ține precum urmează: Luni în 11, Joi, st. n.; târg de oi și porci, Vineri și Sâmbătă în 12 și 13 Iunie; târg de vite cornute și cai; și Luni în 15 Iunie; târg de mărfuri.

Primăria comunală.

Primirea călugărului Mangra la Academie. Cu îndrăzneala caracteristică a călugărului Mangra, numitul s'a prezentat alaltăeri la Academie. Prezența lui a stârnit valuri de indignare. Membrii Academiei l-au ignorat cu totul, ne voindu să steie nici unul de vorbă cu el. La eșirea din sală, a fost așteptat de un grup de vre-o 50 studenți cari urcându-se în trăsura lui l-au scuturat nițel de piept. și l-au petrecut în fluerături și huiduieli, în fața unui public numeros, ce se strânsese în jurul lor. Studenții sunt hotărâți, că la caz, când Mangra se va prezenta din nou, să-l ia pe sus și să-l alunge cu forța.

Procesul studentului Mandachescu. Sâmbătă s'a pertractat procesul studentului Mandachescu și a birjarului Avramov, pentru că și-au dat pasapoartele atentatorilor dela Dobrițin lui Cătăraș și Chirilov. După vorbirile procurorului și apărătorilor, tribunalul i-a judecat amendă cinci lei.

Reuniunea de cânt și muzică din Temesliget vă invită respectuos la maiatul ce-l va aranja Duminecă, la 17 Maiu st. n.

„Turtucaia-Balcic“. Sub acest nume a eșit din peana dexteră a măiestrului Mureșian un „Marș eroic“ datorit entuziasmului de care a fost cuprins fiecare la auzul isbândeii ce a raportat armata română în frunte cu înțeleptul lor rege. Marșul este dedicat Maiestății Sale regelui Carol I. Accente eroice, muzică românească, artistică sunt însușirile marcante a acestei noi compozițiuni ușor de executat în gama do major, iar Trio în fa major, cu toate că în unele locuri este cam apart totuși, formează un ensemblu plin de efect și mândrie. Luând în considerare și micul preț de 1 cor. 20 fill. plus porto de 10 filleri, nu putem decât numai recomanda Onor. public românesc, fiind sigur că le va plăcea.

Comande să pot face la autor direct sau la „Librăria“ din Blaj (Balázsfalva).

Fantasmagoriile unui romanțier. În Cracovia a apărut un roman, intitulat Gross-Habsburg. Autorul se ascunde sub anonimul Octavius. Romanul se ocupă de viitorul războiu european și mai ales al Austro-Ungariei. Războiul va decurge în 1918. Turcia va fi iarăș puternică dimpreună cu Bulgaria, până când Serbia e slăbită de războiul intern. România e statul cel dintâiu în Balcani, iar Austro-Ungaria și-a pacificat naționalitățile. Cehii și Nemții s'au împăcat, Rușii, Italianii și Slavii și-au primit școlile lor superioare; în Seraievo va fi universitate sârbo-croată, iar în Budapesta sârbo-română. Din cauza unei sentințe aduse în procesul șpionilor Ruși la Stanislau, Rusia declară războiu Austro-Ungariei. Impotriva Rusiei se înarmează și Turcia, România, Svedia, Norvegia, China și Iaponia. Lupta se dă la Sebastopol, iar cea decisivă la Chiew, Rusia e bătută, România primește Basarabia, iar Austro-Ungaria devine Șvițera Europei de mijloc, cu multe state autonome. Capitala monarhiei va fi Viena. — Visuri de poet.

Aviz. „Atragem atenția On. domni preoți asupra bogatului magazin de artă bisericăască a lui Ladislau Gherman, Wien, Mariahilferstrasse 96, unde se află de vânzare cu prețuri moderate tot felul, de ornate și vase sacre (potire, cruci, cădelnițe etc.).

(1) 7—10

Pentru cei slăbiți de minte. În ministerul de justiție se lucrează la un proiect de lege, care în cercurile juridice de sigur va face senzație. E vorba de ocrotirea acelor indiviz, cari deși nu-s în așa măsură bolnavi de nervi, ca să fie internați, sufer totuș de o lipsă, de o voință și de o judecată debilă-bolnăvicioasă. Lumea îi consideră de normali, în definitiv însă sunt niște nenorociți, cari din instituturile corecționale ies cu nervii sdruncinați, iar în viață sunt supuși la prima ocazie să decadă iarăș. Alții nu pot aprea o situație și la toate ocaziile li-se poate atribui o bună parte iresponsabilității. Cu un cuvânt, nu sunt îndeajuns stăpâni peste voința și faptele lor. Proiectul non, vrea să-i scutească de multele dezastre, cărora se expun fără o deliberare serioasă siguri.

O răzbunare ciudată. Un croitor din Piski, care avea în măsură mai mare darul beției și era dușman neîmpăcat al guvernului, a pus vot strașnic, că până mai stă la putere guvernul actual nici un strop de beutură nu va mai bea, pentru-că „nu vrea să sprijinească un astfel de guvern“. Și de atunci glăjuța stă părăsită și năcăjită, așteptând doară cu stăpânul ei cu tot, o grabnică schimbare de guvern.

„Ziua cea mai nefericită e aceea în care n'ai zimbit“ zice un învățat francez. Și are toată dreptatea, căci ceea-ce e căldura soarelui pentru plantele și ființele de pe pământ, aceea e seninătatea, veselia pentru suflet și trup deopotrivă. Astfele de momente senine, ne câștigă:

Cinema—Edison

prin reprezentațiile lui. Prin filmurile românești, a ridicat vâlul de pe faptele eroilor din lumea trecută, ne procură apoi momente senine prin situațiile și întâmplările interesante și drăguțe din zilele noastre. Reprezentațiile continuă în toată Sâmbăta și Dumineca.

Necrolog. † *Marian Păculea* paroh greco-catolic, după boală scurtă, provăzută cu Sf. Sacramente ale muribunzilor a trecut la cele vecinice în 13 Maiu 1914, în etate de 53 ani și 30 ani ai preoției și ai fericiției sale căsătorii.

— † *Gavrilă Pop* paroh român gr.-cat. după un morb greu, împărțit cu ss. sacramente, a adormit în Domnul în 12 Maiu a. c. în anul al 80-lea al etății și 56-lea al preoției sale.

Posta Redacțiunii.

V. S. în I. Articolul privitor la neglijența învățătorilor »cari n'au avut nici protocoale de clasificare«, cu atât mai puțin nu-l putem publica, deoarece aceasta aruncă o tristă lumină asupra directorilor, cari trebuiau să nu sufere neglijența amintită.

Sirolin
„Roche“
Recomandat de medici în toate
îmbolnăvirile Organelor de respirație
In morburile de plămâni,
Cataruri bronchiale,
Tusă convulsivă,
Scrofuloză copiilor.
Se află în toate Apotecele
cu 4 Coroane sticla.

Partea Literară.

СОТЗІЯН

Vizitație canonică în Maramurăș.

27 Iunie — 24 Iulie 1913.

(Continuare).

Reîntorși la 6 ore seara dela Valea porcului proto-pretorele în penziune Ștefan Rednic ține să dea o ujină bogată în cinstea Preasfinției Sale și a oaspeților. După aceasta, cam târziu, plecăm spre

Berbești—Bárdfalú

Deși sunt numai 7 Km. până la Sighet o luăm, conform programului dela Vad, la stânga pe valea Marei și apoi a Coseului. Pe ambe văile aceste sunt așezate — cum se va vedea și din înșirarea lor — comune cu nume curat românești, dovadă, că Românii au fost primii locuitori ai acestor plaiuri. — Drumul spre Berbești e drept, neted. Ajungem seara după 8 ore. În sat la stradă sunt numai Evrei, cari toți și-au iluminat casele. La un pod aproape de capătul satului așteaptă o mulțime de Evrei cu facle. Se aud strigăte slabe de «eljen». Se tem, pare, că nu vor nimeri. — Ceva mai departe, la locul, unde să o luăm pe o vale îngustă, urâtă spre biserică și partea românească a satului — e o poartă triumfală fără inscripție și steaguri în colorile patriei. În vârf avea totuși un ștergar ca un fel de steag. Bineventează românește V. Borodi, comisar de drum, om bogat, bun român. Popor mult ne însoțește în procesie. Drumul e rău. Aproape de biserică oamenii au trebuit să ridice trăsura, în care era Preasfinția Sa. — Dintre preoții maramureșeni a rămas cu noi numai Nicolae Doros, preot în Breb. Peste tot puținii preoți maramureșeni însoțesc pe Preasfinția Sa. Rs. Fabian se salășluște peste noapte la preotul din Giulești.

Sub un cort lângă biserica veche, așezată pe un vârf de deal se citesc rugăciunile dela litie. Preasfinția Sa ține o alocuție scurtă spunându-le programul.

9 Iulie—Miercuri.

La 8 ore începe o ploaie deasă, rece. Liturghia s'a celebrat în biserica cea nouă, spațioasă, frumoasă, zidită lângă cea veche dar negata încă. A predicat Rs. Domide cu textul: „Vai ție Corozaie, vai ție Bethsaida, căci de se făceau semnele aceste cari s'au făcut vouă în Tyr și Sidon în sac și cenușă ar fi făcut pocăință“. (Mth. 11, 21). Cu toată vremea urâtă popor a fost în număr frumos. La sărutarea s. cruci s'au prezentat 707. Mulți s'au cuminecat. Când eșiam din biserică un țaran chipeș strigă altuia: vă agod—vă aștept.

Cătră amiazi se deslănțuește o furtună grea cu fulgere și tunete, urmate de o ploaie torențială, care a făcut și mai mare noroiul.

Vizitație canonică.

Intr'aceste înlăuntru se face fără multă sinchisire vizitație canonică fiind paroh-protopop Petru Birlea, curatorii: George Codrea alui Alexă, Petru Pop, Petru Ardelean, Vasile Pop, Vasile Birlea, Vas. Rad, Vas. Rednic. Se constată, că protocolul exhibitar e din 1888, al ședințelor curatoratului din 1892, al ședințelor senatului școlastic din 1905, protocol despre preoți și catiheză compactat, curat. Matriculele botezaților, cunu-

naților, morților din 1837. Circulările episcopești din 1867—1913 Ziarul bisericii e din 1838 — azi. Averea în bani 237 cor. 3 fil., în hârtii de valoare 978 cor. 80 f. Averea imobilă a bisericii 1 jugher 1200 st. □.; porțiunea canonică 25 jughere 704 st. □., averea imobilă a școlii 1 jugher 229 st. □.

Biserica e de lemn, în stare slabă, zidită la anul 1758 cu hramul »Nașterea Preacuratei Vergure de 13 m. lungă 7 m. lată. Acum e zidită una nouă. În cea veche se află: 1., Evanghelie. Blaj 1766. 2., Liturghier. Sibiu 1862. 3., Octoich I. ediție sub Grigore Ghica. Râmnic 1750. 4., Strașnic a II-a ediție Blaj 1773. 5., Psaltire. Sibiu 1857. 6., Antologhion I ediție sub Scarlat Grigore Ghica. București 1767. 7., Triodion ediția a II-a sub Constandin Nicolae Voivod. București 1747. 8., Pentecostarion I. ed. Blaj 1768. 9., Liturghier I. ed., sub Ioan Teodor Voivod iar mitropolit al Moldovei Kir Iacob. Iași dela facerea lumii 7267 (1759 d. Hristos). 10., Apostol. Blaj 1802. 11. Biblia lui Bob. 1795. 12. Catavasier. Blaj 1824. 13. Carte de învățături creștinești așezată de Excel. Sa Ioanu Bobu. Blaj 1805. 14. Ciaslov. Râmnic 7253. 15. Euhologion, manuscris 1693. 16. Un Octoich manuscris, care se află la cantor și are următoarea însemnare: »Acum am scris acest Octoich, spre folosul pruncilor celor rumînești; și pentru că nu sînt cărți destule rumînești, spre treaba scolelor, m'am ostenit de l-am scris cu toată năvîrnea, eu, nevrednicul robul lui D(u)mnezeu, Teodor Uibardi. Iară, de cumva cineva va afla ceva pahiba într'o acest Octoich cu ertare să îndrepte cu d(u)hul blîndețelor. Am scris la anul 1820: atonce am fost dieac și dascal în orașul Sighetilii, în luna lui Decheverie.« (Birlea. Insemnări pg. 17).

»După rânduiala Sîmbetelor și a Duminecelor se află niște însemnări de medicină și descrierea mai multor leacuri în limbile romînească și ungurească. Apoi: opt glasuri pe note, și la capăt o colindă: Trei crai dela răsărit cu steaua au călătorit etc. (Birlea l. c. pg. 17).

Casa parohială e de piatră cu 5 încăperi. Școala de piatră, corespunzătoare legii, provăzută cu recvizitele prescrise. Locuința învățătorului de piatră cu 4 încăperi, șură, grajd, coteț, colesnă: cămară de lemne. Toate asigurate la Transilvania. Grădină de pomărit confesională. 4 cruci în hotar. Credincioșii concurg cu 890 cor. la susținerea școlii.

Preotul are: lectical 3 cor. 20 fil., dela zileri 2 cor., o zi de lucru cu vite, iar cu mîna 2 zile. Se observă însă, că zilele de lucru se împlinesc acum foarte rar. Sunt 366 fumuri. Stole are pentru: botez 80 fil., cununie 12 cor., prohod mare 8—24 cor., mic 2—8 cor., liturghie 1 cor. 60 fil., deslegare 2 cor., maslu 4 cor., pentru cununie 2 cor. — Cantorul are lectical 1 cor., pentru cununie 2 cor., prohod mare 1 cor. 60 fil. — 4 c. 80 fil., mic 80 fil. — 1 c. 60 fil., liturghie 40 fil., maslu 80 fil., feștania 80 fil. — 1 cor. 20 fil.

Locuitorii, familiile.

Numărul credincioșilor după conscrierea preotului din 1 April 1913 a fost 1702 în 366 case. Prunci dela 6—12 ani 184, obligați la școala repetițională 49. După conscrierea oficioasă din 1910 au fost 2264 locuitori, dintre cari 1692 gr. cat., 568 izraeliți, 2 rom. cat. 2 ref. După naționalitate 1696 români, 561 nemți 5 unguri, 2 ruteni. În forma aceasta 6 izraeliți s'au mărturisit de români, că vorbesc adecă mai bucuros limba română ca și în Oncești. Ungurește știau 183, a scrie și ceti 262. Locuiau în 476 case cu escepția alor 3 toate de lemn.

Hotarul e de 3941 jughere catastr. 1031 st. □, din cari 252 jughere 1100 st. □, de pământ arător și fânaț e în mîna Evreilor. Se spune însă, că Românii răscumpără în continuu și din acesta. Fiind hotarul în mare parte loc de fânaț Românii țin vite vre-o 2500 capete. Se ocupă locuitorii și cu pomăritul instruați în acest ram de economie de învățătorii confesionali. Din aceasta se compută un venit anual de 10.000 cor.

(Va urma).

Dr. V. Moldovan.

BIBLIOGRAFIE.

A apărut:

Biblioteca „Unirii“.

1. *Ben Hur*, sau zilele lui Mesia de Levis Valace, 2 vol. 2-90
2. M. Eminescu, *Studiu critic* —90
3. *Câteva momente din începutul bisericii române*, de C. Auner —20
4. *Nume de familie la românii din Ungaria*, de Alesiu Viciu —12
5. *Din viața lui I. Micul*, de M. Străjan —16
6. *Albertina*, povestire de Dr. V. Bojor —30
7. *Cestiuni din dreptul bis. unite p. I. II.* 3-40
8. *Cele două fețe ale lumii*, de Nicu —30
9. *Ziua deșteptării*, de Aurel Fodor —16

Biblioteca din Blaj.

1. Vestitorii credinței vol. I. —24
2. Impresii —24
3. Sfânta Casă din Loreto —24
4. Floricele din raiu —24
5. Calea spre fericire —30

Sigile conform cercularului consistorial 1408/1914.

1. Sigil pentru școala primară . . . 3-20
 1. „ ” „ de repetiție . . . 3-20
 1. Perină pentru sigile . . . 1-—
 1. Sticlă negreală . . . —28
 1. Șipet (cutia pentru sigile) . . . 3-20
- (Când se comandă șipetul numai e nevoie de perină).

Librăria seminarială, Blaj.

Se află de vânzare la *Librăria Seminarială din Blaj*

Icoana dlui I. HRISTOS și a Preacuratei MARIA

Amândouă fac 4-30 cor. fco. Mărimea icoanelor $4\frac{5}{10}$ cm.

Proprietar, editor: **Vasile Moldovan.**

Redactor responsabil: **Augustin Gruția.**

Iconostase.

La subscrișul se află — ocașional — spre vânzare toate chipurile de lipsă pentru trei Iconostase. Doue Iconostase de format mai mic, cu 4 chipuri principali, 6 de serbători, 12 cu Apostolii, 1 Cina cea de taină, 1 sf. Trăime și 1 Restignire. — Iconostasul cel mare constă din toatăteea chipuri, lângă cari se mai adaug: 1 Dzeu Tatăl, 12 Profeți, 2 chipuri pentru ușile laterali, 2 pentru ușa principală și 1 Bunavestire.

Toate executate în stil bizantin, pe fond de aur veritabil. La dorință efeptuiesc și lucrul de lemn.

A. W. Zeiler

pictor academic în
Blaj (Balázsfalva).

(14) 8—10

De vânzare
20.000 bucăți de
ROZE
cu tulpini înalte se află mai aproape și eftine la
Fischer & Co.
școală de pomi și de viță de vie
în Nagyenyed.

Paturi de fer,

de aramă și jumătate aramă, paturi de copii, zături de căruță, sicrie de noapte, closete pentru odăi, spălător, stativ de haine, cuire, cluscă pentru șoareci și cloțani, matrațe pe coarde și sârmă de oțel, așezate pe rame de lemn și fer, perdele și cadre de aramă, țesături de drot, paravane pentru cuptoare, ținătoare de cărbuni și lemne, vâtrae, lopheți și alte unelte pentru focărit, dimpreună cu stativ, pat-canape de fer contractabile, dimpreună cu saltea de sârmă, divanuri șcl. Aranjamente de hotel, spitale, restaurante, de grădini șcl. liferează în prețul cel mai moderat

Garai Károly

pregătitor de mobile de fer și aramă în
A R A D.

(66) 24—52

Institut de asigurare ardelean

„Transsylvania“

SIBIU

Strada Cisnădiei 1—5. Edificiile proprii.
recomandă

Asigurări împotriva focului
pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. în condiții avantajoase și cu premii ieftine.

Asigurări pe viață

(pentru preoți și învățători confesionali romani gr.-cat. avantajii deosebite) pe cazul morții cu termen fix, cu plătire simplă sau dublă a capitalului, asigurări de penziune și de participare la câștig, asig. de zestre și asig. populare pe spese de înmormântare. Mai departe contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig. p. pagube la apeducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1913 . . . K. 5,755,858-27
Capitale asigurate pe viață achitate . . . 5,635,328-12
Starca asigurărilor cu sfârșitul anului 1913 } foc „ 144,436,366-—
} viață „ 12,067,702-—
Fonduri de întemeiere și de rezervă . . . cor. 2,696,458-—

Prospecte și informații se dau gratuit în birourile Direcțiunii și la toți agenții.

Persoane versate în achiziții cu cercuri bune de cunoștință se primesc în condiții favorabile în serviciul institutului.

(8) 42—?

La expozițiunea milenară din Budapesta dela 1896 premiat cu medalia cea mare.

Turnătoria de clopote și fabrica de scaune de fier pentru clopote a lui

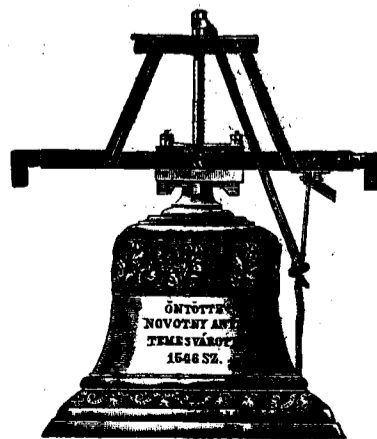
Fiul lui Antoniu Novotny

în Timișoara-Fabric (43) 48—52

clopotele găurite

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura S și pentru aceea au ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă, decât cele de sistem vechiu, așa că un clopot patent de 327 kg. este egal în tonul unui clopot de 461 gk. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se recomandă spre facerea scanelor de fier bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu adajustarea de fier bătut — ca și spre turnarea de teace de metal.

Prețcuranturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco.